

Chrystia Freeland houdt de wankelmoedige Europese bondgenoten het voorbeeld van Canada voor in de omgang met Trump en Poetin

Posted on 24 november 2026 by Hans Wansink

Canadezen hebben het helemaal gehad met de zuidelijke buurman. Ze voelen zich verraden door Amerika in het algemeen en door Donald Trump in het bijzonder. Met zijn karakterisering van Canada als 'de 51ste staat van de VS' ontkent de Amerikaanse president het bestaansrecht van Canada als soeverein land.

Met zware importheffingen probeerde Trump de noorderburen in het gareel te krijgen. Maar Canada sloeg terug met even zware heffingen op aluminium, staal en energie. 'Nasty woman' Chrystia Freeland, vicepremier en minister van internationale handel, was Trumps voornaamste tegenspeler in deze hoog oplaaiende handelsoorlog. Op haar beurt kwalificeert Freeland in haar nieuwe boek

Trumps Amerika als ‘onbetrouwbare vriend’.

Alpha geek

Toen ik haar twaalf jaar geleden opzocht in Toronto, had Chrystia Freeland haar carrière als topjournalist voor onder andere de *Financial Times* en *The Economist* net afgesloten met haar boek *Plutocraten*. In dat beroemd geworden boek introduceerde zij de inmiddels legendarische ‘0,1 procent’ van de bevolking, bestaande uit een superklasse die de wereld overvliegt om de omstandigheden naar zijn hand te zetten.

De typische miljardair is wat Freeland een *alpha geek* noemde: een combinatie van een alfamannetje en een whizzkid. Een kind van slimme buitenstaanders: vaak geëmigreerde kenniswerkers of, zoals in Rusland, nog altijd gediscrimineerde Joden. Ze begonnen op hun twaalfde te speculeren in aandelen of computerprogramma’s te schrijven. Ze kwalificeerden zich vervolgens met gemak voor topuniversiteiten als Harvard (net als Freeland zelf), waar ze als bètastudent hun eerste lucratieve business opzetten.

Het grote verschil met het kapitalisme van vóór de globalisering en de internetrevolutie, observeerde Freeland, is dat de plutocraten de middenklasse en de democratie niet echt meer nodig hebben. Hun bedrijven zijn minder afhankelijk van een welvarende middenklasse in eigen land omdat ze hun producten kunnen afzetten aan de opkomende middenklasse op andere continenten.

Op hun beurt hoeven de oligarchen in autoritaire regimes niet bang te zijn dat de repressie thuis hen afsnijdt van de innovaties die in democratieën beter gedijen. Ze investeren gewoon rechtstreeks in de meest veelbelovende *start-ups* in Silicon Valley en ze sturen hun kinderen naar Britse kostscholen en Amerikaanse Ivy League-universiteiten.

Trudeau

Freeland werd eind 2013 benaderd door de leider van de Canadese Liberale Partij, Justin Trudeau. De liberalen zaten in de oppositie, maar stonden dankzij de populaire Trudeau, zoon van de voormalige premier Pierre, torenhoog aan kop in de peilingen. ‘Hij wilde met mij praten nadat hij *Plutocraten* had gelezen. Het was voor

mij volkomen onverwacht dat hij mij vroeg voor zijn economische team', vertelde ze mij. Het was een gok, maar Chrystia Freeland werd voor het district Toronto-centrum in het Canadese parlement gekozen.

In oktober 2015 won de Liberale Partij de verkiezingen met een absolute meerderheid van 184 zetels. Minister-president Trudeau benoemde Freeland een maand later tot minister voor internationale handel.

Vormende jaren

In haar pas verschenen memoires *Unreliable Boyfriend* staan haar belevenissen als onderhandelaar met de Europese Unie en de Verenigde Staten over te sluiten handelsverdragen centraal. Freelands beschrijvingen van de ins en outs daarvan zijn zeer informatief voor iedereen die ontwikkelingen in de wereldhandel beter wil begrijpen.

Maar Chrystia Freeland staat ook uitgebreid stil bij haar vormende jaren op het Canadese platteland, als dochter van een veehouder en een feministische Oekraïense moeder. Als student Russisch bezoekt ze Kiev in de jaren tachtig, toen Oekraïne nog deel uitmaakte van de Sovjetunie. Ze trekt door haar contacten met dissidenten dan al de aandacht van de geheime dienst KGB: 'erudiet, sociaal, volhardend en inventief in het bereiken van haar doelstellingen'.

'Pluto-populisme'

In de jaren negentig wordt Freeland chef van het bureau van de *Financial Times* in Moskou. Ze maakt kennis met de opkomende oligarchen. Zij wisten zich onder Boris Jeltsin meester te maken van de bodemschatten en zware industrie van Rusland. De truc was dat zij leningen verstrekten aan de Russische staat, met staatsbedrijven als onderpand. Vervolgens werden die leningen niet afgelost, waardoor de oligarchen er met de staatsbedrijven vandoor gingen. De Russische middenklasse profiteerde nauwelijks van dit roofkapitalisme, maar de kliek rond Vladimir Poetin des te meer.

Daar zit volgens Freeland ook een overeenkomst tussen de oligarchen en de plutocraten die ze leert kennen vanuit haar standplaats New York begin jaren 2000. Ook de Amerikaanse middenklasse profiteert niet van de opkomst van de tech-miljardairs. En ook zij maken gemene zaak met de Amerikaanse regering door met

succes te lobbyen voor lucratieve overheidsopdrachten en vrijstelling van belasting en regulering. Net als bij Poetin komt daar bij Trump de nodige omkoping bij: de plutocraten worden geacht te investeren in de particuliere projecten van de president. Reden voor Freeland om het regime-Trump te omschrijven als 'pluto-populisme'.

De wereld van vandaag wordt volgens Freeland gekenmerkt door drie gevechten: tussen democratieën en dictaturen, tussen plutocraten en de rest van de bevolking en tussen voorstanders van vrijhandel en agressieve isolationisten. Ongebreidelde globalisering heeft niet geleid tot meer democratie, maar heeft autoritaire regimes als Rusland en China in de kaart gespeeld.

Vandaar dat zij voor Canada en zijn bondgenoten pleit voor allianties waarin afspraken over handel samengaan met afspraken over veiligheid. Die allianties moeten ook een einde maken aan de 'race naar de bodem', waarin landen elkaars verzorgingsstaat kapot concurreren door zo weinig mogelijk regels en zo laag mogelijke belastingen.

Zet nu de 200 miljard in!

En tot slot houdt Chrystia Freeland de wankelmoedige Europese bondgenoten het voorbeeld van Canada voor in de omgang met Trump en Poetin: laat je niet intimideren, geef niet toe. Toon je macht en je kracht, bijvoorbeeld door de 200 miljard aan bevroren Russische tegoeden in te zetten om Oekraïne te helpen.

Freeland, in een interview met *NRC*: 'Het is ongelooflijk kortzichtig om dat geld niet te gebruiken. Er komen verkiezingen aan in Frankrijk; Duitsland is niet helemaal politiek stabiel. Op dit moment hebben beide landen nog sterk pro-Oekraïense leiders. Nu is het moment voor Europa om in actie te komen.'

Chrystia Freeland, ***Unreliable Boyfriend. An Insider's View of Dealing with a Chaotic Superpower, Plutocrats and Other Complicated People,*** *Simon Six / Simon & Schuster, 394 pagina's, € 26,99.*

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*